

Effecten op beschermde soorten OV-SAAL, cluster C - Zuidas

Aanvullend onderzoek en effectenbeoordeling in
het kader van de Flora- en faunawet

D. Emond
G.F.J. Smit

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Effecten op beschermde soorten OV-SAAL, cluster C - Zuidas

Aanvullend onderzoek en effectenbeoordeling in het kader van de Flora-
en faunawet

D. Emond
G.F.J. Smit

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: ProRail B.V.

7 juli 2009
rapport nr. 09-027

Status uitgave: eindrapport
Rapport nr.: 09-027
Datum uitgave: 7 juli 2008
Titel: Effecten op beschermde soorten OV-SAAL, Cluster C - Zuidas
Subtitel: Aanvullend onderzoek en effectenbeoordeling in het kader van de Flora- en faunawet
Samenstellers: Drs. D. Emond
Drs. G.F.J. Smit
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 29
Project nr.: 09-070
Projectleider: Drs. G.F.J. Smit
Naam en adres opdrachtgever: ProRail B.V.
Postbus 2212, 3500 GE Utrecht
Referentie opdrachtgever: SOIK-2179213
Akkoord voor uitgave: Drs. G.F.J. Smit
Teamleider

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / ProRail BV

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

Voorwoord

ProRail is voornemens om op spoortraject SAAL (Schiphol – Amsterdam – Almere – Lelystad) het spoor op een aantal tracés te verbreden. Delen van dit spoortraject zijn gelegen in of nabij de begrenzing van Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998.

Bij het verbreden van het spoor zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet. Tevens zal rekening gehouden moeten worden met de wezenlijk waarden en kernmerken van de EHS en de instandhoudingsdoelen van de Natuurbeschermingswet 1998. In 2008 heeft Bureau Waardenburg hier reeds een bureaustudie voor uitgevoerd.

ProRail heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om aanvullend veldonderzoek uit te voeren, alsmede een effectenbeoordeling voor de beoogde maatregelen op het traject Schiphol – Diemen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werken mee:

D. Emond	rapportage
S. Vleeming	veldwerk flora
F. van der Vliet	veldwerk vleermuizen, vogels
G.F.J. Smit	projectleiding

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het Kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem is ISO gecertificeerd.

Vanuit ProRail bv wordt de opdracht begeleid door de heer Alwies Derksen.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Methode	8
1.3 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten	8
1.4 Algemene beschrijving bermen	10
2 Effecten op flora en fauna	13
2.1 Flora	13
2.2 Vissen	13
2.3 Amfibieën	14
2.4 Reptielen	14
2.5 Grondgebonden zoogdieren	15
2.6 Vleermuizen	16
2.7 Vogels	16
2.8 Beschermde soorten ongewervelden	17
3 Conclusies en aanbevelingen	19
3.1 Flora- en faunawet	19
3.2 Aanbevelingen	19
4 Literatuur	21
Bijlage 1 Wettelijk kader	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Voor de komende jaren wordt een forse toename van het aantal treinpassagiers op het traject tussen Schiphol en Lelystad verwacht. Om hierop te anticiperen zal het treinenennetwerk moeten uitbreiden waarbij spoorverbreding tevens een onderdeel is. Specifiek tussen Riekerpolder en Duivendrecht zal hiervoor het spoor worden verbreed. Daarnaast onderzoekt ProRail of er geluidsschermen moeten worden geplaatst tussen de trajecten Hoofddorp en Riekerpolder en/of tussen Duivendrecht en Diemen.

Bij de uitvoering van de voorgenomen ingreep zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van krachtens de Flora- en faunawet beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep naar verwachting leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen (zie Bijlage 1). Bovendien dient rekening te worden gehouden met eventuele effecten op beschermde natuurgebieden.

In 2008 heeft Bureau Waardenburg reeds een bureaustudie uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten (Emond & Smit, 2008). Hierin zijn aanbevelingen opgenomen voor het uitvoeren van aanvullend onderzoek. De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van het aanvullend veldonderzoek naar beschermde soorten in 2009 en een effectenbeoordeling. Deze rapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig en/of kunnen in het plangebied verwacht worden (Hoofdstuk 2)?
- Welke functie heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde natuurwaarden (Hoofdstuk 2)?
- Welke effecten op beschermde natuurwaarden heeft de ingreep (Hoofdstuk 2)?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja, welke (Hoofdstuk 2)?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd (Hoofdstuk 3)?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde natuurwaarden (Hoofdstuk 3)?

Deze rapportage kan dienst doen bij de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet.

Natuurbeschermingswet

Een toetsing van de ingreep aan de Natuurbeschermingswet valt buiten het kader van dit onderzoek. Het tracé ligt op ruime afstand van Natura 2000 gebieden waardoor effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten.

EHS

Het tracé grenst op een tweetal plekken aan de Ecologische Hoofdstructuur. Beide gebieden zijn aangewezen als 'cultuur-natuur'. Directe effecten als gevolg van ruimte beslag kunnen aan de orde zijn wanneer spoorverbreding wordt uitgevoerd binnen de begrenzing van de EHS. Voor het traject tussen Riekerpolder en Duivendrecht is dit niet aan de orde daar het spoor door de middenberm van de rijksweg A10 loopt.

1.2 Methode

Quick scan en aanvullend veldonderzoek

De *quick scan* betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. Op basis van de *quick scan* uit 2008 (Emond & Smit, 2008) zijn in 2009 de volgende soortgroepen nader geïventariseerd:

Vaatplanten

Op 14 mei 2009 heeft er een veldbezoek plaatsgevonden waarbij de bermen, voor toegankelijk en de veiligheid dit toestond, zijn geïventariseerd op het voorkomen van beschermde soorten vaatplanten. Daarnaast zijn een aantal werkterreinen geïventariseerd. Het merendeel van deze terreinen was echter ontoegankelijk door afgesloten hekwerken.

Vleermuizen

Op 3 mei, 21 mei en 28 mei 2009 zijn de onderdoorgangen bij resp. het viaduct Johan Huizingalaan/Oude Haagseweg, viaduct Anderlechtlaan en viaduct Museumtramlijn gecontroleerd op vliegroutes van vleermuizen. Vanaf de schemering is gepost bij de betreffende onderdoorgangen, waarbij gebruik makend van een batdetector. Waarnemingen van foeragerende vleermuizen langs de spoorlijn zijn tijdens deze bezoeken als terloopse waarnemingen meegenomen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Op 9 juni 2009 heeft een extra ronde plaatsgevonden waarbij gezocht is naar jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels langs de spoorlijn.

1.3 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de voorgenomen ingreep. Uitgangspunten hiervoor zijn:

- Spoorverbreding tussen Riekerpolder en Duivendrecht
- Het plaatsen van geluidsschermen tussen Hoofddorp en Riekerpolder
- Het plaatsen van geluidsschermen tussen Duivendrecht en Diemen

- Aanleg van een goederenwachtspoor bij Diemen

Deze ingreep kan omschreven worden als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Gebruik van een door de minister goedgekeurde gedragscode voor de betreffende ingreep is niet aan de orde. Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling van soorten in tabel 1 (zie Bijlage 1).

Spoorverbreding

Ten behoeve van de verbreding zal het aantal sporen worden verdubbeld van twee naar vier sporen.

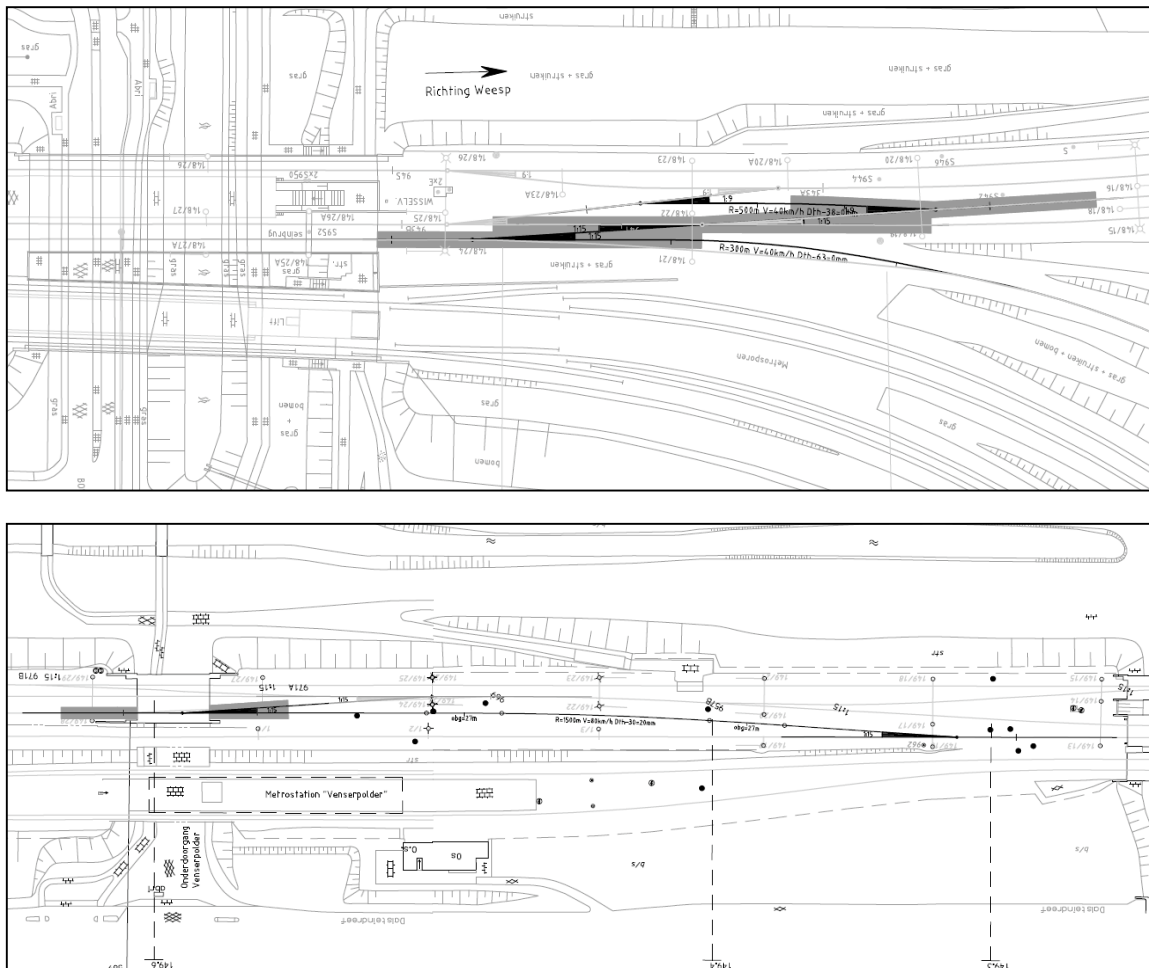
Figuur 1. Tracé Riekerpolder - Diemen

Geluidsschermen

Of er al dan niet geluidsschermen geplaatst dienen te worden is nog niet bekend. In de effectenbeoordeling wordt er vanuit gegaan dat deze direct langs de spoorlijn worden geplaatst, bovenop het talud, op 4,75 mtr uit het hart van het spoor. In de huidige situatie staan ter hoogte van Diemen al de nodige geluidsschermen. Langs de gehele Noordkant vanaf station Duivendrecht tot voorbij de aantakking van het spoor uit Watergraafsmeer staat een scherm van ca. 1 à 1,5 m hoog. Aan de zuidzijde is er een scherm van ca. 1 à 1,5 m hoog vanaf ca. 100 m oostelijk van station Diemen Zuid tot aan de aantakking van het spoor naar Watergraafsmeer. Aan de zuidzijde vanaf station Duivendrecht tot het begin van het scherm bevindt zich de metro ten zuiden van het spoor. Hier is geen scherm.

Goederenwachtspoor Diemen

De ingreep betreft het ombouwen van sporen tot een wachtspoor voor goederentreinen. De betreffende locatie is gelegen tussen de bestaande spoorlijn en metrolijn.

Figuur 2. Beoogde locatie goederenwachtspoor.

1.4 Algemene beschrijving bermen

Daar waar de spoorlijn tussen de rijksweg A10 gesitueerd is, is deze niet toegankelijk en slecht te zien. Vrijwel overal zijn teunisbloemen waargenomen hetgeen duidt op ruderaal, zandige vegetatie. Bermen langs de rijksweg in km-hok 116/483 zijn bij de afritten en opritten grazig en schraal met soorten als rood zwenkgras en reukgras. De overige bermen in het genoemde km-hok bevatten een houtige vegetatie met voornamelijk eik, meidoorn en een ruige onderbegroeiing van braam en brandnetel. In het km-hok 117/483 bevat de snelwegberm eveneens een houtige begroeiing van voornamelijk eik en meidoorn. De biodiversiteit van deze bermen is echter hoger dan van de eerder genoemde bermen met enkele soorten die kenmerkend zijn voor iets vochtiger omstandigheden zoals els, schietwilg, katwilg en riet.

De snelwegberm grenzend aan de westkant van het viaduct bij de Schinkel (km-hok 118/483) bevat soorten die voorkomen bij droge en schrale omstandigheden, zoals zandzegge en rood zwenkgras. Deze soorten zijn in en rond een houtige vegetatie van eik, liguster en roos aangetroffen. De berm tussen de snelweg en de spoorwegberm bevat een struweelvegetatie van onder andere roos, braam, berk, vlier en meidoorn. De snelwegbermen grenzend aan de oostkant van het viaduct bij de Schinkel bevatten een houtige vegetatie met es, ratelpopulier, eik, vlier, meidoorn, veldesdoorn. De onderbegroeiing in deze bermen bevat veel ruige soorten als brandnetel, kleeftkruid, berenklaauw, stinkende gouwe. In dit traject ligt ook een vrij recent aangelegde berm met nog jonge aanplant van ratelpopulier, meidoorn, eik, etc. Dit traject bevat zowel schrale als ruige soorten. De bermen tussen spoor en snelweg bevatten een houtige vegetatie van voornamelijk ratelpopulier, liguster, meidoorn, roos, eik, iep, braam en kardinaalsmuts.

De snelwegbermen in km-hok 119/483 bevatten deels struweel en deels bosvegetatie met soorten die kenmerkend zijn voor vochtige omstandigheden als es, els, riet. Ook hier staat weer veel eik, meidoorn, vlier. De middenbermen (de bermen tussen snelweg en spoor) bevatten hier veel storingsoorten als klaproos, heermoes, braam, distels. Ook komt hier de exoot Japanse duizendknoop voor.

De middenbermen rondom Station Zuid bevat ruigtesoorten als klaproos, smeerwortel, bijvoet, teunisbloem. Iets ten oosten van het station groeit een kleine populatie grote kaardenbol (beschermd) in de middenberm. In de snelwegbermen rondom Station Zuid komt bos en struweel voor met o.a. populier, eik, es, meidoorn, brandnetel, klimop, kleeftkruid, hondsdraf, dagkoekoeksbloem, braam, stinkende gouwe etc..

De middenbermen in km-hokken 120/483 en 121/ 483 zijn vergelijkbaar met de middenberm rondom Station Zuid. De bermen bevatten ruige vegetatie met bos en struweelsoorten (o.a. eik, es, gewone esdoorn, vlier, meidoorn, wilg, kornoelje, sneeuwbes, ratelpopulier, iep, roos, braam, brandnetel, wilgenroosje, teunisbloem, kleeftkruid, bijvoet. Een deel van het traject valt binnen het Beatrixpark en is soortenrijk. Het traject aan de zuidkant van de A10, gelegen tussen het station Rai en de Amstel is grazig. Het talud is kortgemaaid en bevat naast algemene grassoorten (als glanshaver) ook een stuk met Japanse duizendknoop. Het gedeelte voor het talud ligt bij een recent aangelegde poel. Hier komen onder andere soorten voor als echte koekoeksbloem, blaassilene, brem, margriet.

In het traject tussen de Amstel tot het knooppunt Amstel (km-hokken 121/482 en 122/ 482) bevat de middenberm voornamelijk braam, heermoes, teunisbloem en rood zwenkgras. De snelwegbermen bestaan aan de zuidkant deels uit glanshaver met ruigte soorten en deels wilgenstruweel met grauwe abeel. Aan de noordkant komt een struweel voor met onder andere veldesdoorn, eik, hazelaar en lijsterbes.

Vanaf het knooppunt Amstel in oostelijke richting, wordt het spoor niet meer omgeven door de rijksweg. Aan de zuidkant van het spoor staat direct naast de A2 een bosje van Canada populier met braam. Daarna zijn de bermen tot aan Holterbergweg (km-hokken 122/482 en 123/481) grazig met enkele ruigtesoorten als kweek, reuzenberenklauw, braam, rietgras, brandnetel etc. Aan de noordkant van het spoor staat op ongeveer 30 m ten oosten van Van der Madeweg (km-hok 123/481) grote kaardenbol (2 exemplaren). Verderop staan onder het spoorviaduct ook enkel exemplaren van grote kaardenbol.

De bermen van het traject tussen Holterbergweg en station Duivendrecht (km-hok 123/481 en 124/481) bevatten aan de noordkant een struweel van onder andere zwarte els, berk, wilg en aan de zuidkant een bramenruigte met enkele elzen en wilgen.

Vanaf station Duivendrecht tot aan de Dolingadreef (km-hokken 124/481 en 125/481) bestaat de bermvegetatie aan de noordkant uit een braamstruweel met linde en eik. De zuidkant van dit traject is gevarieerder en bestaat uit struweel met wilg, braam, kornoelje, hazelaar, lijsterbes, vogelkers en veldesdoorn. Ook groeien hier ruigtesoorten als kropaar, groot hoefblad, brandnetel en wilgenroosje.

De bermen vanaf de Dolingadreef tot aan de Gooiseweg (km-hokken 125/481 en 125/482) bevatten een struweelvegetatie (meidoorn, kornoelje, roos, braam) met acacia's. Verder bevatten de bermen vanaf de Gooiseweg tot aan Station Diemen-zuid aan de noordkant een grazige vegetatie met veel glanshaver en aan de zuidkant een vrij jong en open struweel met onder andere gewone esdoorn, veldesdoorn, meidoorn, kornoelje. Dit stuk is bramenrijk. De bermen vanaf Station Diemen-zuid tot aan het Zwanenpad bevatten een struweelvegetatie met onder andere meidoorn, wilg, es, hazelaar en braam.

Vanaf het Zwanenpad tot aan de Weespertrekvaart (km-hokken 126/482 en 126/483) bestaat de berm aan de noordkant uit struweel met eiken en abelen en aan de zuidkant uit een braamstruweel. Vanaf de Weespertrekvaart (km-hok 126/483) bestaan de spoorbermen voornamelijk uit braamstruweel met vogelkers, veldesdoorn, hazelaar en berk.

2 Effecten op flora en fauna

2.1 Flora

Huidige functie plangebied voor beschermde planten

De bermen langs spoor en snelweg bevatten ofwel schrale, grazige vegetaties ofwel voedselrijke, ruige (glanshaver)vegetaties. Ook groeien er veel ruderaal soorten in de bermen. Dit hangt samen met het feit dat er in de bermen veel verstoring optreedt, bijvoorbeeld door onderhoudswerkzaamheden aan het spoor of aan de snelweg. Daarnaast bevatten de bermen struweelvegetaties van met name braam of houtige vegetaties met ruigtesoorten in de ondergroei. Vanwege de specifieke omstandigheden die optreden in de bermen (verstoring, vervuiling, belasting als gevolg van afstromend regenwater, ed.) zijn de bermen ongeschikt voor het voorkomen van strikt beschermde soorten.

De algemeen voorkomende beschermde soorten die hier natuurlijke standplaatsen (kunnen) hebben zijn grote kaardenbol en brede wespenorchis (Denters, 2005). Het betreft soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Tijdens het aanvullend onderzoek is de grote kaardenbol aangetroffen tussen knooppunt Duivendrecht en station Duivendrecht. Strikt beschermde soorten van Tabel 2-3 zijn niet aangetroffen. Op basis van terreinkenmerken worden deze ook niet verwacht.

Effecten en verbodsbepalingen

Het uitvoeren van de beoogde werkzaamheden zal geen effect hebben op het voorkomen van strikt beschermde soorten. De grote kaardenbol zal door de ingreep wel aangetast worden. Het betreft hier een soort van Tabel 1 waarvoor een vrijstelling geldt. Daarnaast geldt dat er na afronding van de werkzaamheden sprake zal zijn van een ruderaal grond wat een geschikte groeiplaats is voor de grote kaardenbol. Effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soort zijn derhalve niet te verwachten.

2.2 Vissen

Huidige functie plangebied voor beschermde vissen

Uit het studiegebied zijn geen gedetailleerde gebiedsdekkende gegevens van vissen bekend. Plaatselijk liggen bermsloten langs het spoor en worden sloten gekruist. Uit de omgeving van Riekerpolder – Diemen-Zuid zijn bittervoorn en kleine modderkruiper bekend. Deze soorten worden o.a. in spoor- en wegbermen aangetroffen en komen mogelijk ook voor in de wateren op het tracé tussen Duivendrecht – Diemen. De meerval is bekend uit het Nieuwe Meer. Dit valt echter buiten de invloedzone van het onderzoeksgebied. Ook de Amstel, Schenkel en Diem zullen betekenis hebben voor beschermde vissoorten, de verharde oevers met basaltblokken vormen hier een geschikt leefgebied voor de rivierdonderpad.

Tijdens het aanvullende veldonderzoek zijn alle watergangen parallel aan de spoorlijn steekproefgewijs bemonsterd met behulp van een schepnet. De grotere wateren zijn hierbij niet bemonsterd omdat eventuele effecten door een spoorverbreding hier naar verwachting zijn te verwaarlozen. Ondanks intensief bemonsteren van de watergangen zijn er geen beschermde soorten vissen aangetroffen.

Effecten en verbodsbepalingen

De watergangen parallel aan de spoorlijn hebben geen betekenis voor strikt beschermde vissoorten. Mogelijk effecten op beschermde soorten in de Amstel, Schenkel en Diem zijn te verwaarlozen aangezien hier geen water gedempt zal worden. Er zal enkel sprake zijn van een groter deel van het water dat overdekt wordt door de spoorlijn. Er worden derhalve geen verbodsbepalingen overtreden.

2.3 Amfibieën

Huidige functie plangebied voor amfibieën

Oude vindplaatsen van de rugstreepad liggen plaatselijk langs het tracé in Amsterdam (Melchers & Timmermans 1991). Daar de soort binnen Amsterdam een ruime verspreiding heeft en o.a. profiteert van grondwerkzaamheden in het kader van bouwprojecten kan worden aangenomen dat ze nog steeds plaatselijk in de omgeving van het tracé voorkomt. De rugstreepad komt verder verspreid voor in het noordelijk deel van de Vechtstreek, waaronder omgeving Weesp (Melman *et al.*, 2005). De betekenis van (spoor)bermsloten is voor de rugstreepad over het algemeen beperkt. Deze sloten hebben sterk begroeide oevers, kunnen deels beschaduwd zijn door beplanting op het spoortalud en bevatten vis. Dergelijke kenmerken maken bermsloten in het algemeen ongeschikt voor rugstreepadden, die van onbegroeide, flauw oplopende in de zon liggende oevers houden en water met vis mijden.

Effecten en verbodsbepalingen

De spoorverbreding zal geen effect hebben op het voorkomen van de rugstreepad, of andere beschermde soorten amfibieën, in Amsterdam. Het dempen of vergraven van bermsloten zal echter wel leiden tot vernietiging van leefgebied van algemene soorten amfibieën als bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen waardoor er geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.

2.4 Reptielen

Huidige functie plangebied voor reptielen

De ringslang is van oudsher bekend van de omgeving van Amsterdam (Melchers & Timmermans 1991). Recente waarnemingen zijn bekend van de Diemerdijk en de Diempolder en Overdiemen, beter bekend als de Diemerdriehoek. Het spoor loopt hier door het leefgebied van deze soorten en de dieren zijn hier o.a. op het spoortalud waargenomen (bron: I.A.W. Janssen RAVON). Waarnemingen uit de directe omgeving

van het spoor zijn verder bekend van Weesp (o.a. Melman *et al.*, 2005; I.A.W. Janssen RAVON), groenparken in de Bijlmer en aan beide zijden van het Amsterdam Rijnkanaal.

Van spoorbermen bij Diemen zijn oude waarnemingen van zandhagedissen bekend. In de jaren tachtig zijn de dieren hier als gevolg van het herinrichten en verbreden van bermen verdwenen (Melchers & Timmermans 1991).

Effecten en verbodsbepalingen

Het verbreden van de spoorlijn tussen Riekerpolder en Duivendrecht heeft geen effect op de ringslang aangezien de ringslang hier niet langs het spoor voorkomt. Dit geldt ook voor het plaatsen van geluidsschermen tussen Hoofddorp en Riekerpolder.

Tussen Duivendrecht en Diemen zijn in de huidige situatie reeds geluidsschermen aanwezig waardoor er al sprake is van een eventuele barrièrewerking. Deze worden aan beide zijden verder verhoogd en/of nieuw geplaatst tot halverwege de boog naar Weesp, in de Diemerdriehoek. De Diemerdriehoek is een belangrijk leefgebied voor de ringslang waarbij isolatie voorkomen moet worden.

Tabel 2.4 Te verwachten effecten op beschermde soorten reptielen.

Soort	Voorkomen	Effecten	Overtreding verbodsbepalingen
Ringslang	zeker	geen	nvt

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Huidige functie plangebied voor zoogdieren

Uit de omgeving van het tracé zijn geen waarnemingen bekend van strikt beschermde soorten zoogdieren. Oude waarnemingen van de Noordse woelmuis zijn bekend uit de noordoosthoek van Amsterdam (Melchers & Timmermans, 1991). De Noordse woelmuis komt voor in vochtige gebieden met ruigte- en moerasvegetatie. De spoorbermen voldoen hier niet aan waardoor de soort niet wordt verwacht. De Noordse woelmuis komt verder naar verwachting alleen voor in het zuidelijk deel van de Vechtstreek (Melman *et al.*, 2005).

Het konijn is wel op enkele locaties in het spoortalud aangetroffen.

De waterspitsmuis is alleen bekend van de Diemerdijk (Melchers & Timmermans, 1991). De soort komt voor langs watergangen met een goed ontwikkelde watervegetatie en gevarieerde oevertalud en -vegetatie. In het plangebied zijn dergelijke wateren niet aanwezig.

Effecten en verbodsbepalingen

Op basis van het terreinbezoek in 2008 en de beschikbare literatuur is een compleet beeld verkregen van het voorkomen van strikt beschermde soorten zoogdieren. Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied worden Noordse woelmuis en waterspitsmuis niet langs het onderzoekstracé verwacht. Van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van strikt beschermde soorten is derhalve geen sprake.

Ten aanzien van grondgebonden zoogdieren van Tabel 1 (waaronder konijn, veldmuis, huisspitsmuis etc.) worden er wel verbodsbepalingen overtreden, te weten het vernietigen van leefgebied. Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen, waaronder de beoogde spoorverbreding. Een ontheffing is hier niet aan de orde.

2.6 Vleermuizen

Voorkomen en functie plangebied

Het spoortracé kruist diverse watergangen. Deze watergangen kunnen voor vleermuizen van belang zijn als vliegroute en jachtgebied. Daarnaast kunnen spoorbermen betekenis hebben als jachtgebied, met name waar opgaande beplanting aanwezig is. Derhalve heeft in (de kraamperiode van) 2009 aanvullend veldonderzoek plaatsgevonden naar het gebruik door vleermuizen.

Potentieel geschikte onderdoorgangen op het traject zijn gecontroleerd op gebruik door vleermuizen. Bij geen van de viaducten (Johan Huizingalaan / Oude Haagseweg, Anderlechtlaan en Museumtramlijn nabij Schinkel) zijn vleermuizen waargenomen. Het gebruik van de bermen als foerageergebied is zeer beperkt tot een enkele gewone dwergvleermuis.

Effecten en verbodsbepalingen

De doorgangen onder de spoorlijn lijken niet van belang voor vleermuizen. Los hiervan is bij een spoorverbreding ook niet veel negatieve verandering te verwachten. De tunnels blijven namelijk goed te gebruiken door vleermuizen (ook al is hier in de huidige situatie geen sprake van). De verlichting kan hier een belangrijke rol in spelen. Over het algemeen geldt hier dat het gebruik zal toenemen naarmate de passage donkerder is. Bij de uitwerking van de nieuwe viaducten en onderdoorgangen kan hier mogelijk rekening mee gehouden worden.

Daarnaast zijn de bermen ook van geen betekenis als foerageergebied. Effecten op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie zijn derhalve uitgesloten.

Tabel 2.6 Te verwachten effecten op beschermde soorten vleermuizen.

Soort	Voorkomen	Effecten	Overtreding verbodsbepalingen
Gewone dwergvleermuis	zeker	geen	nvt

2.7 Vogels

Voorkomen en functie plangebied

In het plangebied kunnen betrekkelijk algemene soorten broedvogels van stedelijk gebied worden verwacht. Daarnaast kunnen verblijfplaatsen worden aangetroffen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals de grote bonte specht, buizerd en bosuil. Het aantal geschikte nestbomen langs het tracé is echter vrij beperkt.

Op 9 juni 2009 zijn de, langs het spoor, aanwezige bomen gecontroleerd op jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze zijn niet aangetroffen.

Effecten en verbodsbepalingen

Daar er geen jaarrond beschermde nesten zijn aangetroffen is het aanvragen van een ontheffing op basis van deze inventarisatie niet aan de orde. Wel dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels gedurende het broedseizoen. Zolang deze nesten in gebruik zijn mogen ze niet verstoord worden. Het is dan ook verstandig om opgaande beplanting buiten het broedseizoen te verwijderen.

2.8 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie plangebied

Uit de omgeving Riekerpolder – Duivendrecht is de platte schijfhoren bekend. De platte schijfhoren komt voor in de kwalitatief betere wateren met een goed ontwikkelde submerse vegetatie. Een groot deel van de wateren op het traject zijn ongeschikt doordat er teveel bladval is of een goed ontwikkelde vegetatie ontbreekt. Voor de overige watergangen wordt nader onderzoek aanbevolen.

Het nader onderzoek naar de platte schijfhoren heeft plaatsgevonden in watergangen parallel aan de spoorlijn. Het nader onderzoek heeft zich gericht op alledrie de locaties. De monsters zijn vervolgens in het laboratorium uitgespoeld boven een zevensysteem met mazen van respectievelijk 1, 0,2 en 0,1 cm. Geen van de aangetroffen slakken kon als platte schijfhoren gedetermineerd worden.

Effecten en verbodsbepalingen

Op basis van de aanvullende veldwerkzaamheden in 2008 is een compleet beeld verkrijgen van het voorkomen van beschermde soorten ongewervelden, namelijk geen. Er worden derhalve geen effecten verwacht en van een overtreding van verbodsbepalingen is geen sprake.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Flora- en faunawet

- In de spoorbermen zijn ter hoogte van Station Duivendrecht enkele exemplaren van de grote kaardenbol aangetroffen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ingrepen. Andere beschermde planten zijn niet aangetroffen.
- Bij het verwijderen van de beplanting langs de spoorlijn moet rekening worden gehouden met het broedseizoen. In de beplanting zijn algemene broedvogels aangetroffen.
- De spoorbermen hebben vormen leefgebied voor algemene soorten zoogdieren waaronder het konijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ingrepen.
- Als gevolg van de ingreep wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen beschermde soorten.

Het aanvragen van een ontheffing voor de genoemde werkzaamheden is niet aan de orde.

3.2 Aanbevelingen

Reptielen

Voor de ringslang is het van belang dat uitwisseling over en langs de spoorlijnen in de Diemerdriehoek mogelijk blijft. Dit kan bewerkstelligd worden door openingen onderaan de geluidsschermen te maken. Een kier of spleet van enkele centimeters kan volstaan.

Vleermuizen

Mogelijk knelpunt waarom de bestaande onderdoorgangen niet gebruikt worden door vleermuizen is verlichting, welke in ruime mate aanwezig is. Bij de verbreding wordt aanbevolen om deze zo uit te werken dat er voldoende donkerte is (in de bovenhoeken) maar dat dit niet ten koste van de veiligheid gaat.

Vogels

Bij het verwijderen van opgaande beplanting dient rekening gehouden te worden met broedvogels. Om verstoring te voorkomen dienen rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen wisselt maar loop doorgaans van half maart tot begin augustus.

4 Literatuur

- Combinatie CRAAG, 1999. Basisrapport Milieu – Ecologie. Trajectnota/MER CRAAG. Corridors tussen de regio's Amsterdam, Almere en 't Gooi.
- Denters T. & B. Vreeken, 1998. Flora-atlas van de regio Amsterdam. Haarlem. Denters T., 1998
- Denters T., 2005. Flora-beschermingsplan Amsterdam 2005. Bureau Ecostad.
- Emond, D. & G.F.J. Smit, 2008. Beschermde soorten en gebieden spoortraject SAAL. Bronnenonderzoek spoortraject Schiphol – Amsterdam – Almere – Lelystad in het kader van de natuurwetgeving. Rapportnr. 08-243. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Hille Ris Lambers, I., F. Brekelmans, R. Lensink & G.F.J. Smit, 2008. Bestaand gebruik van rijksinfrastructuur en Natura 2000-gebieden. Verkenning van effecten van rijkswegen, spoorwegen en rijkskanalen als gevolg van bestaand gebruik, beheer en onderhoud en autonome ontwikkeling. Rapportnr. 07-124. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Melchers, M. & R. Daalder (Eds.) 1996. Sijjes en drijsijjes. De vogels van Amsterdam. Schuyt, Haarlem.
- Melchers, M., M. Soesbergen & G. Timmermans 1998. Paardenbijters en mensentreiters. De veelpoters van Amsterdam. Stadsuitgeverij Amsterdam, Amsterdam.
- Melman, P., T. Baas, K. Scharringa, E. Thomassen, R. van 't Veer, 2005. Atlas van de natuur in de Vechtstreek. Provincie Noord-Holland, afdeling WNLO. Castricum, 2005.
- Kuijper, D.P.J., J. Schut, D. van Dullemen, H. Toorman, N. Goossens, J. Ouwehand & H.J.G.A. Limpens, 2008. Experimental evidence of light disturbance along the commuting routes of pond bats (*Myotis dasycneme*). *Lutra*, 51 (1) p: 37-49.
- Melchers, M. & G. Timmermans, 1991. Haring in het IJ. De verborgen dierenwereld van Amsterdam. Stadsuitgeverij Amsterdam, Amsterdam.
- Ministerie van Verkeer & Waterstaat, 2004. Meerjarenprogramma ontsnippering (MJPO). Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Den Haag.

Bijlage 1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In deze bijlage worden in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven. Het geeft weer hoe de wettelijke toetsingskaders door Bureau Waardenburg worden gehanteerd bij het opstellen van ecologische beoordelingen.

De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§ 1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§ 1.3). Tevens wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.4) en de Ecologische Hoofdstructuur (§ 1.5) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet¹

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
- Artikel 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en onthefingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel 75. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke

---

¹ Deze paragraaf is in belangrijke mate gestoeld op de brochure 'Buiten aan het werk?' (LNV, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.)

ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure (LNV 2005b, a).

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

1. Komen er soorten uit Tabel 1 voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
2. Komen er soorten uit Tabel 2 voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).

3. Komen er soorten uit Tabel 3 voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

1.3 Natuurbeschermingswet 1998²

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingsdoelstellingen staan verwoord (zie www.minlnv.nl).

Voor Natura 2000-gebieden dient een beheersplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn zonder vergunning verboden. Hiervoor kan door het bevoegd gezag (meestal Gedeputeerde Staten, soms de minister van LNV) vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bij voorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingsplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden.

De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat het gebied niet wordt aangetast.

Habitattoets

In de 'oriëntatiefase' – voorheen ook wel 'voortoets' genoemd – wordt onderzocht of een plan, project of handeling (kortweg: 'activiteit'), gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten').

Als er geen effecten zijn, is de kous daarmee af. Als de effecten klein zijn, volgt een verslechterings- en verstoringsstoets'. Bij mogelijke significante effecten volgt een 'passende beoordeling'.

---

² Hierbij is in belangrijke mate gebruik gemaakt van de brochure 'Algemene handreiking natuurbeschermingswet 1998' (LNV, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.)

In de verslechterings- en verstoringstoets worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden (mitigatie en compensatie, zie onder) worden verbonden.

De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdende met cumulatieve effecten.

Als de passende beoordeling uitwijst dat er slechts beperkte effecten zijn, dan dient vergunning te worden aangevraagd, die wordt verleend indien de effecten aanvaardbaar worden geacht. Als er significante effecten zijn, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt.

Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is zeer vergelijkbaar, echter de procedure en de speelruimte van het bevoegd gezag wijken op enkele ondergeschikte punten af.

Zorgplicht

Artikel 19I legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevegd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

1.4 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geveerd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

1.5 Ecologische Hoofdstructuur

De Planologische Kernbeslissing (PKB) Structuurschema Groene Ruimte (LNV 1993) bevat de doelstellingen, de hoofdlijnen en de belangrijkste maatregelen van het nationaal ruimtelijk beleid voor onder meer natuur en landschap. Onderdeel hiervan is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingzones. De begrenzing van de EHS is een provinciale taak. De Ecologische Hoofdstructuur wordt in provinciale streekplannen uitgewerkt. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. De EHS is de afgelopen jaren in gebiedsplannen nader begrensd (vaak op perceelsniveau), waarbij per begrensde eenheid natuurdoeltypen zijn aangewezen.

In of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied. Ook financiële compensatie is mogelijk.

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl